

Rechtszeker en Koersvast

Position Paper RES 2.0

Fractie CDA Opmeer
november 2023

Aanleiding

Pas geleden zijn we in een beeldvormende vergadering bijgepraat over ambtelijke denkrichtingen over de RES 2.0 (de tweede versie van de Regionale Energiestrategie). Wij menen dat RES 1.0 (de eerste versie) vanuit Opmeers perspectief blijk geeft van een realistische benadering van wat Opmeer kan leveren op het gebied van grootschalige duurzame opwek. Daaraan hebben wij als gemeente de handen momenteel vol. Enigszins geschokt namen wij dan ook kennis van de gedachten en werkzaamheden die nu al ambtelijk uitgaan naar verbreding en verandering van de opdracht onder RES 2.0.

De klaarblijkelijk ambtelijk te verkennen (verbredings)opties of aanpassingen kwamen op het volgende neer:

- toepassing van windmolens;
- verruiming van zoekgebied (WFL_08) rond de Westerboekelweg in noordelijke richting;
- verruiming van zoekgebied (WFL_09) rond bedrijventerrein De Veken 4.¹

Voor ons is volstrekt onduidelijk of daarbij rekenschap is genomen van de maatschappelijke impact, landschappelijke waarden, eerdere besluitvorming en politieke ruimte waarbinnen die opties op tafel zijn gekomen.

CDA Opmeer is bevreesd dat dit gaat schuiven in een onwenselijke richting, waarbij met maximalistische blik wordt gekeken naar de mogelijkheden die het grondgebied van Opmeer biedt om bij te dragen aan de energietransitie. Dit terwijl de draagkracht van het landschap en de ruimtelijke kwaliteit voorop behoort te staan. Daarnaast zijn we nog niet zover dat RES 1.0 al volledig is voltooid of uitgewerkt. Sterker nog, plannen worden op die basis nog slechts voorbereid. Dit, maar ook de oproep van de wethouder in de beeldvorming gaf de fractie van het CDA Opmeer aanleiding om te bezien hoe mee te denken, maar ook om positie te bepalen.

Leeswijzer

Allereerst zetten wij de uitgangspunten uiteen die CDA Opmeer hanteert voor de beoordeling van de RES 2.0. Vervolgens vertalen we die in de conclusies naar de hiervoor benoemde (verbredings)opties of aanpassingen in de beeldvorming.

Uitgangspunten

CDA Opmeer betreft een aantal uitgangspunten bij de beoordeling van aanpassingen van de RES 1.0 naar RES 2.0. Deze vloeien voort uit de basisprincipes van het CDA-gedachtegoed, eerdere besluitvorming en afspraken in raadsverband.

Verantwoord verantwoordelijkheid pakken richting 2030

CDA staat vanuit haar partijprincipes voor rentmeesterschap. In Opmeer omarmen we dat. Het nu pakken van verantwoordelijkheid in het belang toekomstige generaties - onze kinderen - hoort bij het DNA van het CDA. Op het gebied van CO₂-uitstoot en het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Duurzame opwekking is binnen de opdracht die vooral richting 2030 op ons rust vanuit de RES vereist. Landelijk is bepaald dat

---

¹ Zie voor de ligging van de zoekgebieden "Bijlage 1 - Kaart met zoekgebieden RES 1.0".

dat moet gebeuren met zon en/of wind, waarbij CDA in Opmeer staat voor opwekking met zon omdat dit minder ruimtelijke impact heeft ten opzichte van de landschappelijke kwaliteit van onze gemeente.

Wij beseffen dat nu werk moet worden gemaakt van de energietransitie. Vooral richting 2030 rust op gemeenten een zwaardere opgave vanwege gebrek aan alternatieve mogelijkheden voor grootschalige opwek. Daarom onderstrepen wij nog eens de oproep in RES 1.0 richting het Rijk om binnen de zogenoemde energiemix ook vlot werk te maken van kernenergie. Dat is onder de Kernenergiewet aan het Rijk.

CDA Opmeer gaat echter wel verantwoord met deze verantwoordelijkheid om. Ook bij toepassing van zon nemen wij de bijzondere landschappelijke waarden van Opmeer in aanmerking.

Zo hebben wij ons bij eerdere besluitvorming in het kader van en volgend op de RES gericht op:

- behoud van landschappelijke waarden en dus goede inbedding in het landschap met zachte overgangen van bebouwd gebied richting zonneweide, onttrekking aan het zicht, biodiverse inpassing en koppekansen met agrarisch gebruik
- opruimverplichtingen bij het onrendabel worden van zonneweides of beëindiging van de opwek.

Solidariteit leveren en geleverd krijgen van collega gemeenten

CDA Opmeer toont commitment aan de taak die wij bij RES 1.0 op ons hebben genomen en maken daar in de eerste plaats werk van. Wij gaan er op basis van solidariteitsprincipes vanuit dat ook andere gemeenten in Westfriesland eenzelfde commitment aan de dag leggen voor de taak die zij bij RES 1.0 naar zich toe hebben gehaald. Dan moeten we onze Westfriese taakstelling gewoon kunnen halen.

Rechtvaardig bestuur en rechtszekerheid

CDA staat voor een rechtvaardig en geloofwaardig bestuur. Daar hoort rechtszekerheid en de voorzienbaarheid van overheidshandelen bij. Besluiten worden opgevolgd en niet bij voortduring gewijzigd. Eerst het één, dan pas het ander. Niet alles tegelijk.

Het feit dat de opgave onder de RES 1.0 nog niet is volbracht en nu al een nieuwe en op onderdelen bredere opdracht wordt verkend, geeft volgens ons blijk van gebrekkige beleidszin. Dat valt niet uit te leggen aan onze inwoners, maar ook niet aan initiatiefnemers. Mensen moeten ergens vanuit kunnen gaan, wennen aan de veranderingen die zijn op zich af zien komen en niet steeds overdonderd worden door veranderingen.

Rechtszekerheid besluitvorming provinciale staten Noord-Holland

Het bieden van rechtszekerheid mag in dit verband overigens ook worden verwacht van provincie Noord-Holland. Te meer omdat ambtelijke voorstellen ook grotendeels onder regie van de provincie en RES-regio tot stand komen. Weliswaar beslaat het zoekgebied rond de Westerboekelweg gedeeltelijk een bijzonder provinciaal landschap, maar provincie Noord-Holland heeft zich bij goedkeuring van de RES verbonden aan het passeren van de daaruit voortvloeiende beperkingen bij vaststelling en goedkeuring van dat zoekgebied.

Zonder besluit vanuit gedeputeerde staten of provinciale staten dat dit anders is, mag gemeente Opmeer het vertrouwen ontlenen aan de besluitvorming van de provincie rond RES 1.0 en daarmee de vaststelling van de zoekgebieden. Dat betekent op basis van RES 1.0 dat het gebied ten zuiden van de Westerboekelweg en tot de A.C. de Graafweg geldt als zoekgebied voor zonne-energie.

Koersvast en beloften inwoners

De rechtszekerheid dwingt ons te kijken naar wat er aan besluitvorming al heeft plaatsgevonden. Dat brengt ons bij de laatste en wellicht belangrijkste uitgangspunten. Vooral gebaseerd op wat er chronologisch aan besluiten en afspraken tot stand zijn gekomen en gemaakt.

Uitgangspunt 1: RES 1.0²

De eerste versie van de RES, RES 1.0 is tot stand gekomen met participatie van inwoners. Leidend tot twee zoekgebieden rond bedrijventerreinen die onder voorwaarden zon op land mogelijk maken. Windmolens zijn bij RES 1.0 uitgesloten. Er zijn nog geen zonneweides gerealiseerd op basis van RES 1.0 en is in zoverre nog niet uitgewerkt.

Uitgangspunt 2: CDA verkiezingsprogramma 2022-2026: “Opmeer, Ons Thuis”³

In het verkiezingsprogramma heeft CDA Opmeer zich verbonden aan de opdracht die volgt uit RES 1.0, maar verbindt daar wel voorwaarden aan..

De tekst luidt:

“De Regionale Energiestrategie (RES) – die gaat over duurzame opwek – wordt volgens de plannen steeds geüpdatet. Daarbij komen ook innovatieve opwekkingsvormen in beeld. In de tussentijd en bij verdere uitrol van de RES moeten we goed uitkijken hoe we omgaan met ons prachtige landschap. Windmolens komen er niet als het aan het CDA ligt. We maken werk van opwekking met zonnepanelen. Het liefst op en rond industrieterreinen, parkeerterreinen en wegen en pas als boeren daarvoor openstaan in het landschap, maar dan nog steeds goed ingepast en aan het zicht onttrokken. En als er wordt opgewekt met gevolgen voor de ruimte, dan graag met onze inwoners en zodat onze inwoners meeprofiteren. Inwoners worden gestimuleerd om zelfvoorzienend te zijn en worden goed begeleid in keuzes op het gebied van isolatie, duurzame opwek en spaarzaam gebruik van energie.”

En concreet: “Geen windmolens in verband met de Regionale Energiestrategie.”

Het inrichten van de voorwaarden voor de uitwerking van zon op land, waaronder met name de landschappelijke inpassing daarvan heeft plaats gekregen in het Beleidskader zon en wind Westfriesland, waaraan CDA Opmeer zich heeft verbonden (zie verderop).

Uitgangspunt 3: Raadsbreed ondersteund coalitieakkoord 2022-2026: “Vitaal Opmeer”⁴

---

² [Regionale Energiestrategie](#), RES-regio Noord-Holland Noord,

³ [Verkiezingsprogramma CDA Opmeer 2022-2026](#): “Opmeer, Ons Thuis”, pagina’s 29 en 30.

⁴ [Coalitieakkoord 2022-2026](#): “Vitaal Opmeer”, pagina 17, onder 7.002.

De opdracht waarmee de coalitie op pad is gestuurd laat niets aan duidelijkheid over. De tekst luidt:

“Vasthouden aan de RES ten aanzien van electriciteitsproductie zoals deze is voor de electriciteitsopwek: geen windmolens en gebaseerd op landschappelijke waarden aan de slag met zonnenergie met de laagste ruimtelijke impact. Binnen de RES wordt ruimte gehouden voor energieopwek met innovatieve nieuwe methoden.”

Uitgangspunt 4: Toekomstvisie Opmeer 2030: “Thuis in Opmeer”⁵

Ook dit document is tot stand gekomen met brede participatie vanuit inwoners aan de voorkant. Gelet op onderstaande teksten ontwikkelt Opmeer zich op het gebied van duurzaamheid volgens de inwoner en door de gemeente geformuleerde ambities tot 2030 op het gebied van duurzaamheid in gestaag tempo en zonder windmolens.

In het zogenoemde droomscenario geen verwijzingen naar windenergie en duidelijk gestage opbouw van de opwek.

“De gemeente stelt eisen op het gebied van duurzaamheid, zodat Opmeer haar ambitie waar maakt: energieneutraal in 2040. Opmeer is zuinig op haar karakteristieke landschap en kiest voor een verduurzamingsstrategie waarbij innovaties zoveel mogelijk worden ingebed in het landschap, waardoor Opmeer haar karakter zoveel mogelijk behouden blijft. De afgelopen jaren is daarom volop geïnvesteerd in zonne-energie. Er zijn zonnepanelen op parkeerplaatsen en op grote daken geplaatst. En natuurlijk zijn alle nieuw gebouwde woningen energieneutraal.”

Evenmin ruimte voor verandering onder de zogenoemde ambitie 3:

“Opmeer heeft flinke stappen gezet op het gebied van duurzaamheid, energie en klimaat. Opmeer is zuinig op haar karakteristieke landschap en kiest voor een verduurzamingsstrategie waarbij het landschap zoveel mogelijk behouden blijft. De afgelopen jaren is daarom volop geïnvesteerd in zonne-energie. Er zijn zonnepanelen op parkeerplaatsen en op grote daken geplaatst, en in het landschap geïntegreerd. Veel inwoners hebben gebruik gemaakt van de hulp van de gemeente bij het verduurzamen van hun huis: overal in Opmeer liggen zonnepanelen! Alle nieuw gebouwde woningen zijn energieneutraal en gasloos. Verduurzamen doet Opmeer in nauwe samenwerking met regio Noord-Holland Noord en de Westfriese gemeenten. Zo hoeft Opmeer niet alleen het wiel uit te vinden.”

Het voorgaande is concreet vertaald in het volgende uitgangspunt in de Toekomstvisie:

“De gemeente Opmeer zet in op energieopwekking via zonne-energie. Zon op daken wordt gestimuleerd.”

Voorkeursscenario's voor de ontwikkelrichting van Opmeer in de Toekomstvisie waren vervolgens een mix van scenario B en C, aldus de inwoner.

In voorkeursscenario B de volgende tekst:

“Duurzaamheid en klimaat

---

⁵ [Toekomstvisie Opmeer 2030](#): “Thuis in Opmeer”, “Droomscenario”: pagina 7, “Ambitie 3”: pagina's 14 en 15, voorkeursscenario B: pagina 25 en voorkeursscenario C: pagina 26.

De gemeente heeft bewust gekozen voor ‘subtiel verduurzamen’. Dit betekent dat de focus ligt op mooi ingebedde zonnepanelen, goed verstopte laadpalen voor elektrische auto’s en veel groen. De gemeente investeert in zonnepanelen op daken van panden die zij in haar beheer heeft. Verder kunnen inwoners zelf subsidie aanvragen voor het vergroenen van hun huis. De gemeente heeft bewust niet gekozen voor windmolens – dit doet afbreuk aan het open karakter van het landschap. Opmeer loopt niet voorop op het gebied van verduurzamen, maar maakt wel stappen.”

En in voorkeursscenario C:

“Duurzaamheid en klimaat

Agrariërs produceren biologisch, lokaal en circulair. De focus ligt op gezonde ecosystemen. De landbouw experimenteert met strokenteelt om biodiversiteit te stimuleren. Het groene landschap wordt gekoesterd en goed onderhouden en veel huizen zijn voorzien van zonnepanelen. Best practices van andere Westfriesse gemeenten worden overgenomen, maar Opmeer is geen pionier in de regio.”

Uitgangspunt 5: “Beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland”⁶

In het beleidskader is Opmeer aangemerkt als “Historisch Westfries landschap”. Daarover de volgende tekst met beperkte mogelijkheden voor duurzame opwek.

“Het historische Westfriesse landschap

Binnen het historische Westfriesse landschap (het gebied aangeduid met het cijfer 4 op de kaart met de zes landschappen) gelden de volgende landschapsspecifieke regels. Zonnevelden in een stadsrand/woonkernrand. Zonnevelden sluiten aan op bedrijventerreinen/ woonkernen. Zij zorgen voor een zachte overgang van het bedrijventerrein/woonkern naar het open landschap door onder andere het toepassen van beplanting en recreatieve routes tussen het buitengebied en bedrijventerrein/woonkern. Zonnevelden worden ontwikkeld in combinatie met een recreatieve voorziening voor de mensen die in de buurt van het zonneveld wonen en werken. Vul restruimtes helemaal in. Maak ruimte voor waterberging en biodiversiteit. Sluit aan op de maat en schaal van infrastructuur.

Zonnevelden en microturbines in lintbebouwing

Door de verschillende schaalgroottes van de erven kunnen de microturbines verspringen in een dorpslint of landelijk lint. Dit kan een rommelig beeld opleveren. Linten moeten in samenhang worden gezien, waarbij rekening gehouden wordt met de schaal van het erf en de verspringing in het aanzicht van bijgebouwen, om een rommelig beeld te voorkomen. De linten worden gekenmerkt door doorzichten. Bij inpassing van microturbines dient er zorg voor te worden gedragen dat de positie binnen het erfensemble zodanig is dat versturende effecten op doorzichten beperkt worden. Bij plaatsing van zonnepanelen in een dorpslint dient rekening gehouden te worden met de schaal van het erf en de doorzichten tussen gebouwen. Bij plaatsing van zonnepanelen dient aandacht gegeven te worden aan de relatie met erf en omgeving. Dit kan onder andere door het strategisch plaatsen van opgaand

---

⁶ [“Beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland \(inclusief amendement\)”](#), gewijzigd vastgesteld door de gemeenteraad op 22 juni 2023, pagina 25.

groen of de zichtlijnen van bestaande landschapsstructuren te volgen. Zonnevelden nabij Natuur Netwerk Nederland Sluit nabij NNN-gebieden aan met blauwgroene structuren die de waarden behorend bij de NNN-kwalificatie versterken Zorg voor een toename van de biodiversiteit van het zonneveld als geheel.”

Verdere uitwerking in dit beleidskader betreft alleen de wijze waarop zonne-energie in het landschap moet worden ingepast. Daarmee wordt - zoals CDA Opmeer bij vaststelling van dit beleidskader naar voren heeft gebracht - goed aansluiting gezocht bij de gewenste landschappelijke inpassing. Verder worden in dit beleidskader randvoorwaarden gesteld aan de plaatsing van micro-molens bij boerenbedrijven. Daarmee wordt uitwerking gegeven aan een motie van de VVD - ondersteund door CDA Opmeer - om deze molens onder voorwaarden toe te staan bij agrarische bedrijven. Deze tellen echter niet mee bij de RES.

Conclusies en standpunten ten opzichte van RES 2.0

Zaken die van het bovenstaande afwijken lenen zich volgens CDA Opmeer alleen voor een volgende bestuursperiode. Als het de toepassing van windenergie betreft en kijkend naar de huidige Toekomstvisie, wellicht zelfs niet of pas na 2030. Een kiezer mag vanuit een coalitieakkoord en het principe van representatieve lokale democratie erop vertrouwen dat werk wordt gemaakt van uitdagingen op basis van afspraken in een coalitieakkoord en daarop volgende besluitvorming. CDA Opmeer hecht aan dat principe. Daarbij komt dat de RES 1.0 en de Toekomstvisie met name tot stand zijn gekomen door inbreng vanuit de gemeenschap.

Overigens is goed te vermelden dat de kamerbrief “Aangescherpte voorkeursvolgorde zon” van 26 oktober 2023 van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties volgens ons geen verandering brengt voor de bij RES 1.0 aangewezen zoekgebieden.⁷ Totdat definitieve besluitvorming over de zoekgebieden in Opmeer van het Rijk of provincie anders uitwijst. Allereerst, omdat de zoekgebieden op basis van RES 1.0 al geruime tijd vaststaan, plannen worden ontwikkeld op basis van daarop volgende besluiten, sprake is van medegebruik en ruimtelijke inpassing en ook in dit verband de rechtszekerheid in aanmerking moet worden genomen. Verder zou een te enge benadering van desbetreffende kamerbrief leiden tot de door inwoners en in besluitvorming als onwenselijk aangemerkte gevolgtrekking dat Opmeer nog uitsluitend met windenergie aan de slag zou kunnen.

Standpunten

Dat maakt dat wij tot de volgende standpunten komen:

- CDA Opmeer behoudt commitment aan de taak die op Opmeer rust vanuit RES 1.0, coalitieakkoord, Toekomstvisie en het beleidskader.
- We blijven eerst werken aan realisatie van de opdracht voortvloeiend uit RES 1.0, daar hebben we de handen aan vol.
- Vanuit RES 1.0, maar ook vanuit principes van rechtszekerheid en opvolgende besluitvorming:
  - geen windmolens
  - geen uitbreiding van zoekgebied voor zonne-energie WFL_08 (bij de Westerboekelweg) in noordelijke richting

---

⁷ [Kamerbrief over aangescherpte voorkeursvolgorde zon](#), de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2023-0000629635, van 26 oktober 2023, met name afspraken 4 en 5.

- de contouren van de zoekgebieden begrenzen de mogelijkheden voor realisatie.
- Alleen indien provinciale besluitvorming over zoekgebied WFL_08 voor zonne-energie (rond de Westerboekweg) vanwege het aanwezig bijzonder provinciaal landschap maakt dat de zuidzijde van dit zoekgebied niet als zoekgebied mag gelden, moet hernieuwd worden beoordeeld hoe daarmee om te gaan, hetgeen zich leent voor een nieuwe bestuursperiode en RES 3.0.
- Medewerking kan worden verleend aan een zoekgebied voor zon aan de noordzijde van “de oude Veken”, omdat dit strookt met het principe van “het aansluiting zoeken bij bedrijventerreinen”.
- Verruiming van het zoekgebied rond De Veken 4 wordt met positieve grondhouding tegemoet getreden.
- Er moet aandacht blijven voor het terugdringen van energievraag, onder meer door stimulering van zon op dak bij particulieren.
- Inzet blijft ook gericht op realisatie van zon op grote daken en parkeerplaatsen.
- De oproep richting kabinet vanuit RES 1.0 om breed kernenergie toe te passen herbevestigen wij, zodat de opwek met wind en zon op den duur kan worden afgeschaald.

Bijlage 1 - Kaart met zoekgebieden RES 1.0

